Lietas arhīva Nr. A42-01196-21/25
ECLI:LV:ADRJRIT:2021:1203.A420119621.3.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U
LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2021.gada 3.decembrī

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnesis M.Markovs,

piedaloties pieteicējas SIA "KONTRAHIRSI BALTIA" pārstāvim /pers. E/ un atbildētājas Balvu novada pašvaldības pusē pieaicināto iestāžu Balvu novada domes pārstāvim /pers. F/ un Balvu novada pašvaldības būvvaldes pārstāvei /pers. G/, kā arī trešās personas Balvu rajona Bērzkalnes pagasta zemnieku saimniecības /Nosaukums/ pārstāvim /pers. H/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz pieteicējas SIA "KONTRAHIRSI BALTIA" pieteikumu par Balvu novada pašvaldības Administratīvo aktu strīdu komisijas 2020.gada 8.janvāra lēmuma "Par SIA "KONTRAHIRSI BALTIA" 2020.gada 17.novembra sūdzības par Balvu novada pašvaldības būvvaldes atbildi un faktisko rīcību izskatīšanu" (protokols Nr.1, 1.§) atzīšanu par prettiesisku un nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanu, kā arī labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu pārreģistrēta Balvu novada pašvaldības Būvvaldes izdotā 2012.gada 10.februāra būvatļauja Nr.5 zivju dīķa rekonstrukcijai Bērzkalnes pagastā, Balvu novadā.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja vērsās Balvu novada pašvaldības būvvaldē (turpmāk – būvvalde) ar lūgumu pārreģistrēt 2012.gada 10.februārī izdoto būvatļauju Nr.5 zivju dīķa rekonstrukcijai, Bērzkalnes pagastā, Balvu novadā (turpmāk – būvatļauja), uz tās vārda sakarā ar to, ka beidzies būvatļaujas derīguma termiņš, mainījušies būvniecības dalībnieki, mainījies nekustamā īpašuma īpašnieks un 2003.gada 1.jūlija zemes nomas līguma darbība beigusies 2018.gada 5.janvārī.

Atbildot uz pieteicējas iesniegumu, būvvalde sniedza 2020.gada 11.novembra atbildi Nr.1.2/81 (turpmāk – sākotnējais lēmums), ar kuru pieteicējas lūgums tika noraidīts.

Pieteicēja apstrīdēja sākotnējo lēmumu. Ar Balvu novada pašvaldības Administratīvo aktu strīdu komisijas (turpmāk – komisija) 2021.gada 8.janvāra lēmumu "Par SIA "KONTRAHIRSI BALTIA" 2020.gada 17.novembra sūdzības par Balvu novada pašvaldības būvvaldes atbildi un faktisko rīcību izskatīšanu" (protokols Nr.1, 1.§) (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) sākotnējais lēmums atstāts negrozīts. Pārsūdzētais lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[1.1] Ar sākotnējo lēmumu atteikts pieņemt tādu lēmumu, kādu lūdza pieteicēja. Atceļot atteikumu, personas tiesiskajā stāvoklī nekas nemainās. Līdz ar to nav iespējams runāt par atteikuma kā tāda spēka zaudēšanu vai atcelšanu. Pamatojoties uz minēto komisija noraidīja pieteicējas lūgumus par būvvaldes faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku un sākotnējā lēmuma atcelšanu.

[1.2] Izskatot pieteicējas lūgumu pieņemt lēmumu par būvniecības radīto seku novēršanu, ar kuru atļaut sakārtot būvniecības dokumentāciju inženierbūvēm ar kadastra apzīmējumiem /numurs D/ un /numurs C/, kā arī uzlikt būvvaldei pienākumu pārreģistrēt būvatļauju un pagarināt tās termiņu, komisija konstatēja, ka šāda lēmuma pieņemšana nav iespējama.

[1.3] Nav konstatējami fakti par nelikumīgām būvniecības sekām, kuras būtu novēršamas. Pieteicējas norādītās sekas ir iepriekšējo procesu likumīgas sekas, kuras attiecas uz pašreizējo zemes īpašnieku. Tādējādi būvvaldei nav pamata pieņemt lēmumu par šo seku novēršanu.

[1.4] Būvvalde nevar pārreģistrēt būvatļauju uz jaunā pasūtītāja vārda un pagarināt tās termiņu, jo minētā būvatļauja atbilstoši būvniecību regulējošajiem normatīvajiem aktiem nav spēkā jau kopš 2014.gada 11.februāra. Minētā būvatļauja neeksistē. Arī tad, ja būvatļauja būtu pagarināta tās spēkā esības periodā, uz šo brīdi tā vairs nebūtu spēkā, jo ir pagājuši vairāk kā astoņi gadi.

[1.5] Jautājuma risināšana par pieteicējas īpašuma tiesībām uz būvi nav būvvaldes kompetencē. Būvvalde var tikai konstatēt personu, kas ir īpašnieks vai valdītājs, izmantojot tās rīcībā esošās datu bāzes un ar konkrēto būvi saistītos dokumentus.

[2] Nepiekrītot pārsūdzētajam lēmumam, pieteicēja vērsās ar pieteikumu tiesā, pamatojot to ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] Pārsūdzētais lēmums kopumā nav pamatots ar objektīviem un racionāliem juridiskiem apsvērumiem un pierādījumiem. Tāpat tajā nav vērtēti pieteicējas izteiktie argumenti, kā arī nav norādīts, kādēļ tie netiek vērtēti. Komisija nav vērtējusi pieteicējas lūgumu saistībā ar būvvaldes faktisko rīcību, kā arī argumentus par būvvaldes /amats/kā amatpersonas iespējamo atrašanos interešu konfliktā.

[2.2] Komisija nav mēģinājusi dabā pārbaudīt pieteicējas norādītos apstākļus un izklāstītos faktus, kā arī nav izmantojusi strīdus būvju būvniecības dokumentāciju, bet gan paļāvusies uz sistēmas datiem, kas neatspoguļo faktisko un tiesisko stāvokli.

Strīdus dīķi bojā ainavu, jo uz šo brīdi tie ir nepabeigts būvniecības objekts, dīķi ir ilgstoši nekopti, izveidojies koku un krūmu dabiskais apaugums, dīķu gultne vietām ir daļēji aizaugusi un nepilda savu funkciju, vietām sāk pārpurvoties, līdz ar to ir jāveic zivju dīķu pārtīrīšana un gultnes veidošanas darbi, kā arī apauguma un celmu novākšana, lai novērstu kaitējuma draudus videi.

[2.3] Nav saprotams, kā komisija var nonākt pie secinājuma, ka nav konstatējamas nelikumīgas būvniecības sekas, ja līdz pārsūdzētā lēmuma pieņemšanai strīdus būves netika apsekotas, nav pārbaudīta būvdarbu veikšanas atbilstība būvprojektam un normatīvo aktu prasībām, kā arī nav veikta būvju tehniskā izpēte.

No publiskajā portālā *www.kadastrs.lv* pieejamās informācijas izriet, ka uz zemesgabala ar kadastra apzīmējumu /numurs A/un /numurs B/ vietām ir notikusi patvaļīga būvniecība, proti, dabā vietām esošās būves neatbilst projektā projektētiem dīķiem.

[2.4] Komisija nepareizi interpretējusi būvniecību regulējušos normatīvos aktus, ignorējot faktu, ka atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 19.augusta noteikumu Nr.500 "Vispārīgie būvnoteikumi" (turpmāk – Vispārīgie būvnoteikumi) 80.punktam būvatļaujas termiņu sāk skaitīt no šo noteikumu spēkā stāšanās dienas, līdz ar to būvatļaujas atjaunošanas termiņš nav nokavēts.

No Senāta Administratīvo lietu departamenta prakses izriet, ka tiesības īstenot konkrēta veida būvniecības ieceri tiek piešķirtas ar būvatļauju, savukārt būvatļaujas termiņš ir uzskatāms par šā administratīvā akta nosacījumu, proti, tas nosaka laiku, kurā personai ir iespējams īstenot piešķirtās tiesības; tāpēc līdz ar būvatļaujas termiņa beigām būvatļaujas adresāts zaudē tiesības faktiski veikt ar būvatļauju atļauto būvniecību, taču pati būvatļauja kā administratīvais akts, kas vispārīgi pieļauj konkrētās būvniecības ieceres īstenošanu, joprojām ir spēkā.

Ievērojot minēto, kā arī to, ka būvatļauja nav ne atcelta, ne anulēta, kā arī nav izpildīta, ir pieļaujama tās darbības atjaunošana un termiņa pagarināšana.

[2.5] Strīdus dīķi nav reģistrēti Valsts zemes dienestā kā patstāvīgs īpašuma objekts. Minētās meliorācijas būves ir nekustamā īpašuma ar adresi/adrese A/ būtiska daļa. Tās pieder minētā īpašuma īpašniekam – pieteicējai. Pieteicējai nav pienākuma pierādīt nekustamā īpašuma iegūšanas faktu citādi, kā ar savu īpašuma tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā.

[2.6] Būvniecību var ierosināt zemes īpašnieks, konkrētajā gadījumā, pieteicēja. Tā kā būvdarbi saskaņā ar būvatļauju bija uzsākti un ir veikti ievērojamā apjomā, šobrīd nav beidzies arī būvprojekta akcepts, kas izsniegts 2011.gada tehniskajam projektam par zivju dīķu rekonstrukciju.

Būvatļaujas pārreģistrācijas mērķis ir padarīt būvvaldei pieejamu informāciju par būvniecības procesa jauno dalībnieku. Savukārt būvatļaujas pārreģistrēšana var būt iemesls lemt par būvatļaujas termiņa pagarināšanu.

[2.7] Pieteicējai kā nekustamā īpašuma īpašniecei ir pienākums atbildēt par nekustamā īpašuma izmantošanas, tostarp apbūves, atbilstību tiesību normām. Pieteicējai ir tiesiskā paļāvība uz būvdarbu pabeigšanu, savukārt būvniecības procesa pabeigšanai ir nepieciešams novērst ainavu bojājošo ietekmi, veikt darbības būvju sakārtošanai, lai novērstu kaitējuma draudus videi, pabeigt iesāktos būvdarbus un nokārtot pārbūvēto būvju nodošanu ekspluatācijā.

[3] Balvu novada dome (turpmāk – dome) rakstveida paskaidrojumos pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz turpmāk minēto.

[3.1] Izskatot pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu, komisija konstatēja, ka tikai divi no tajā minētajiem argumentiem ir būtiski un ietekmē būvvaldes lēmumu attiecībā uz būvatļaujas pagarināšanu. Tie ir būvatļaujas derīguma termiņš un būvniecības ierosinātāja persona. Šie abi apstākļi tika vērtēti un vērtējums pamatots ar attiecīgajām tiesību normām.

[3.2] Vērā ņemams, ka sākotnējā lēmumā ir minēts priekšlikums situācijas risināšanai, proti, pieteicēja informēta, ka tā var iesniegt būvniecības ieceri Būvniecības informācijas sistēmā jaunu meliorācijas būvju būvniecībai. Turklāt būvvaldes apsvērumus par faktiskās situācijas risināšanu var noskaidrot, likumā noteiktā kārtībā un formā pieprasot izziņu. Konkrētajā gadījumā tika izskatīts apstrīdēšanas iesniegums, nevis tika sagatavota uzziņa.

[3.3] Neviena lietas dalībnieka rīcībā nav tāda būvinspektora atzinuma par to, ka strīdus būves ir patvaļīgas būvniecības rezultāts. Līdz ar to konkrētajā gadījumā nav pamata runāt par patvaļīgas būvniecības seku novēršanu. Tāpat nav pamatots pieteicējas arguments saistībā ar tās kā zemes gabala īpašnieka atbildību par nelikumīgās būvniecības seku novēršanu. Atbildība par nelikumīgu būvi ir būves īpašniekam, nevis zemes īpašniekam.

[3.4] *NINO* programma tiešsaistē vai ar citu programmu starpniecību izmanto ārēju valsts reģistru un valsts informācijas sistēmu datus. Informācija šajās datu bāzēs tiek regulāri aktualizēta un ir ticama. Savukārt būvvaldes arhīvā esošā informācija netiek atjaunota. Pieteicējas viedoklis par būves piederību zemes īpašniekam nav pamatots ar valsts datu bāzēs atrodamo informāciju, un pieteicēja nenorāda, ka *NINO* sistēmā atrodamā informācija par būves īpašnieku neatbilst valsts reģistros esošajai.

[3.5] Strīdus objekta būvniecība uz svešas zemes nenotika patvaļīgi, bet gan balstoties uz tiesiskām attiecībām – nomas līgumu. Apstāklis, ka šis līgums nav reģistrēts zemesgrāmatā, nepadara to spēkā neesošu attiecībā pret tā slēdzējiem (bijušo zemes īpašnieku un būves īpašnieku). Šāds līgums nav spēkā attiecībā uz trešajām personām, t.i., uz jauno zemes īpašnieku. Taču tas nenozīmē, ka būve uz viņa zemes uzbūvēta patvaļīgi un ir jaunā zemes īpašnieka īpašums.

[3.6] Būvvaldes datu bāzēs nevar konstatēt, ka būves īpašnieks ir jaunais zemes īpašnieks un līdz ar to būtu mainījies būvniecības ierosinātājs. Tieši otrādi valsts datu bāzēs ir informācija, ka būve nepieder zemes īpašniekam. Būvvaldei nav tiesību izšķirt jautājumu (strīdu) par objekta īpašumtiesībām.

[4] Būvvalde rakstveida paskaidrojumos pieteikumu neatzīst un paskaidro turpmāk minēto.

[4.1] Būvatļauja, pamatojoties uz 2011.gada 28.decembra akceptēto būvprojektu "Zivju dīķu rekonstrukcija Bērzkalnes pagastā Balvu novadā" izsniegta meliorācijas būvju pārbūvei, nevis jaunai būvniecībai. Abām meliorācijas būvēm norādīts statuss – nepieder zemes īpašniekam. Būvatļaujai 2014.gada 10.februārī beidzies derīguma termiņš. Zivju dīķu pārbūve netika uzsākta, būvprojekta akceptam beidzies derīguma termiņš.

Ievērojot minēto, nav iespējama būvatļaujas pārreģistrācija vai izmaiņu veikšana būvatļaujā pēc būvatļaujas derīguma termiņa izbeigšanās, turklāt personai, kurai nepieder šīs būves, kā arī nav šo būvju tiesiskais valdītājs. Pamatojoties uz Bērzkalnes pagasta zemesgrāmatas nodalījumu /nodalījuma numurs/, pieteicēja ir zemes īpašnieks, savukārt ierakstu par būvju īpašumu nav.

[4.2] Iesniegums par būvatļaujas pārreģistrāciju tika izskatīts kā iesniegums Iesniegumu likuma izpratnē. No 2020.gada 1.janvāra visi iesniegumi, kas saistīti ar būvniecību (arī iesniegums par izmaiņām būvatļaujā) un to pielikumi jāiesniedz Būvniecības informācijas sistēmā. Sākotnējais lēmums nebija administratīvais akts, bet gan atteikums veikt vai neveikt konkrētas darbības.

[4.3] Būvvalde nevar pieņemt lēmumu par būvniecības radīto seku novēršanu, jo attiecībā uz minētajām strīdus būvēm patvaļīgā būvniecība nav notikusi.

[5] Trešā persona rakstveida paskaidrojumos norāda, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms, pievienojoties būvvaldes sniegtajos paskaidrojumos minētajiem argumentiem, kā arī papildus paskaidro turpmāk minēto.

[5.1] Strīdus būves izbūvēja trešā persona, pamatojoties uz nomas līgumu, kas tika noslēgts ar tā brīža zemes īpašnieci. Abas būves nodotas ekspluatācijā attiecīgi 2003.gada 1.novembrī un 2004.gada 1.novembrī. Savukārt ar strīdus būvatļauju būvju tiesiskais valdītājs ieguva tiesības pārbūvēt tam jau piederošās būves. Tādējādi ir pamatota norāde uz to, ka būvatļauju, kura izsniegta būvju tiesiskajam valdītājam, nav nekāda tiesiska pamata pagarināt zemes, uz kuras šādas būves atrodas, īpašniekam.

[5.2] Atbilstoši normatīvo aktu regulējumam, kurš bija spēkā strīdus būvju izbūves laikā, Civillikuma 968. un 973.panta noteikumi nav piemērojami un būves līdz to apvienošanai vienā īpašumā ar zemi uzskatāmas par pastāvīgu īpašuma objektu, ja būves uzceltas uz nomātas zemes, ja zemes nomas

līgums noslēgts uz laiku ne mazāku par desmit gadiem un tajā paredzētas nomnieka tiesības celt uz iznomātās zemes būves kā patstāvīgus īpašuma objektus. Būves uzskatāmas par zemes īpašnieka īpašumu atbilstoši Civillikuma 968.pantam tikai tad, ja tās nav reģistrētas zemesgrāmatu nodaļā, Valsts zemes dienestā vai pašvaldībā.

Būvvalde apliecināja, ka, izsniedzot būvatļauju un izskatot pieteicējas iesniegumu, tā ir pārliecinājusies, ka par būvju tiesisko valdītāju reģistrēta trešā persona.

[5.3] Ja pieteicēja tomēr uzskata, ka tai ir īpašuma tiesības uz kādu no būvēm, kas atrodas uz tai piederošās zemes, bet nav reģistrēta zemesgrāmatā uz tās vārda, pieteicējai ir tiesības celt prasību civilprocesuālā kārtībā, nevis apstrīdēt īpašuma tiesības administratīvā procesa kārtībā.

[6] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis uzturēja iesniegto pieteikumu, pamatojoties uz tajā norādītajiem argumentiem. Papildus paskaidroja turpmāk minēto. Būvvaldes vadītāja atradās interešu konflikta situācijā par ko pieteicēja vērstās tiesību aizsardzības iestādēs, tāpēc būvvaldes vadītāja bija neobjektīva pret pieteicēju. Izbeidzoties nomas līgumam pieteicēja kļuva par strīdus būvju faktisko valdītāju un tāpēc atzīstama par to īpašnieku, pamatojoties uz likumu. Pieteicēja ar jaunu būvniecības ieceri pašvaldībā nevēršas, jo būvatļaujas pārreģistrācija ir ātrāks un vienkāršāks risinājums.

[7] Iestāžu pilnvarotie pārstāvji tiesas sēdē pieteikumu neatzina, pamatojoties uz sākotnējā lēmumā un pārsūdzētajā lēmumā, kā arī paskaidrojumos tiesai norādītiem motīviem. Papildus paskaidroja turpmāk minēto. Nav strīda, ka pieteicēja ir zemes īpašnieks, bet nav konstatējams, ka pieteicēja ir būvju īpašnieks. Būvatļaujas termiņu nevar pagarināt pēc tās derīguma termiņa beigām. Lietā nav nozīmes, tam vai pieteicējas nekustamajā īpašumā ir veikta patvaļīga būvniecība. Būvvalde nav pārbaudījusi, vai ir pieļauta patvaļīga būvniecība.

[8] Trešā persona tiesas sēdē pievienojās iestāžu pārstāvju izteiktajiem paskaidrojumiem. Papildus paskaidroja, ka konstatējamas dalītās īpašumtiesības. Īpašumtiesības var tikt reģistrētas Kadastra informācijas sistēmā vai pašvaldībā. Pieteicējai nav tiesību uz būvatļaujas grozīšanu vai mainīšanu. Lietā nav pierādījumu par nomas līguma, kas tika noslēgts starp /pers. K/ un trešo personu, izbeigšanu.

Motīvu daļa

[9] Tiesa, noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus un pārbaudījusi lietas materiālus, atzīst, ka pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

I

[10] No lietas materiāliem redzams, ka trešajai personai 2012.gada 10.februārī izsniegta būvatļauja zivju dīķu rekonstrukcijai. No tehniskā projekta, kura realizācijai izsniegta būvatļauja, redzams, ka būvniecības iecere paredzēja veikt zivju dīķu ar kadastra apzīmējumiem /numurs C/ un /numurs D/ rekonstrukciju (turpmāk – strīdus inženierbūves). Atbilstoši *Valsts vienotajā datorizētajā zemesgrāmatā* pieejamajai informācijai nekustamā īpašuma, kurā paredzēta būvniecība, īpašnieks bija /pers. K/. No lietas materiāliem redzams, ka starp trešo personu un /pers. K/ 2003.gada 1.jūlijā ticis noslēgts nomas līgums, kas noteica, ka trešajai personai ir tiesības veikt zemes gabala apbūvi. No zemesgrāmatas ierakstiem un Liepājas tiesas Zemesgrāmatu nodaļas tiesneša 2017.gada 27.novembra lēmumu redzams, ka pieteicēja minēto īpašumu iegādājās zvērināta tiesu izpildītāja organizētā izsolē.

Pieteicēja ar 2020.gada 22.oktobra iesniegumu vērsās Balvu novada būvvaldē, kurā lūdza pārreģistrēt būvatļauju. Balvu novada būvvalde un Balvu novada dome atteikusi veikt būvvaldes pārreģistrāciju. Attiecīgi tiesai lietā jāpārbauda, vai pastāv priekšnoteikumi būvatļaujas pārreģistrācijai.

[11] Vispārīgo būvnoteikumu 130.punktu būvniecības ierosinātājs iesniedz iesniegumu par izmaiņām būvatļaujā, ja mainās būvdarbu veicējs, būvdarbu vadītājs, būvuzraugs vai autoruzraugs. Ja mainās būvniecības ierosinātājs, iesniegumu par izmaiņām būvatļaujā iesniedz jaunais būvniecības ierosinātājs.

No minētajām tiesību normām secināms, ka būvatļaujā var tik veiktas izmaiņas, piemēram, mainīts būvniecības ierosinātājs, ja mainās nekustamā īpašuma īpašnieks.

Vienlaikus pārreģistrējot būvniecības ierosinātāju, jāņem vērā, ka saskaņā ar Vispārīgo būvnoteikumu 3.1.apakšpunktu būvniecību var ierosināt zemes vai būves īpašnieks vai, ja tāda nav, – tiesiskais valdītājs (arī publiskas personas zemes vai būves tiesiskais valdītājs) vai lietotājs, kuram ar līgumu noteiktas tiesības būvēt.

Tas nozīmē, ka pirms izmaiņu izdarīšanas būvatļaujā par būvniecības ierosinātāju, nepieciešams pārliecināties par to, vai iesnieguma iesniedzējam piemīt tiesības ierosināt būvniecību attiecīgajā nekustamajā īpašumā.

[12] No lietas materiāliem redzams, ka trešajai personai 2012.gada 10.februārī izsniegta būvatļauja zivju dīķu rekonstrukcijai. No tehniskā projekta, kura realizācijai izsniegta būvatļauja, redzams, ka būvniecības iecere paredzēja veikt strīdus inženiebūvju rekonstrukciju.

Valsts zemes dienests pieteicējai 2020.gada 28.decembrī sniedzis informāciju, ka Nekustamā īpašuma Valsts kadastra informācijas sistēmā (turpmāk – Kadastra informācijas sistēma) zemes vienībām ar kadastra apzīmējumu /numurs A/un /numurs B/, kuras ietilpst nekustamā īpašuma ar kadastra numuru /numurs A/, /adrese A/ sastāvā, reģistrētas strīdus inženierbūves ar piederības statusu "nepieder zemes īpašniekam".

Valsts zemes dienests tiesai 2021.gada 4.augustā sniedzis informāciju, ka saskaņā ar Kadastra informācijas sistēmā reģistrētajiem datiem kā inženierbūvju ar kadastra apzīmējumiem /numurs D/un /numurs C/ tiesiskais valdītājs 2018.gada 7.novembrī, pamatojoties būvatļauju Nr.5, ir reģistrēta trešā persona. Valsts zemes dienests arī norāda, ka jautājums par strīdus inženierbūvju Kadastra informācijas sistēmā reģistrētajiem piederības datiem ir izvērtēts 2019.gada 6.februāra lēmumā Nr.2-10/5.

No minētā lēmuma satura tiesa secina, ka pieteicēja vērsās Valsts zemes dienestā ar lūgumu to reģistrēt kā strīdus inženierbūvju lietotāju, savukārt Valsts zemes dienests atteicis veikt kadastra datu aktualizāciju, jo pieteicēja nav iesniegusi dokumentus, kuri apliecina tās īpašumtiesības. Saskaņā ar *Tiesu informācijas sistēmā* pieejamo informāciju Valsts zemes dienesta lēmums par atteikšanos veikt kadastra datu aktualizāciju pārsūdzēts tiesā. Ar Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 29.aprīļa spriedumu lietā Nr.A420182819 pieteikums noraidīts (spriedums stājies spēkā).

No minētajiem apstākļiem secināms, ka pieteicēja Kadastra informācijas sistēmā nav reģistrēta kā strīdus inženierbūvju tiesiskais valdītājs. Tāpat arī no Bērzkalnes pagasta zemesgrāmatas nodalījumā Nr./nodalījuma numurs/pieejamās informācijas redzams, kas pieteicējai piederošā nekustamā īpašumā sastāvā neietilpst minētās inženierbūves.

[13] Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 2.pants noteic, ka likuma mērķis ir nodrošināt sabiedrību ar aktuālu kadastra informāciju par

visiem valsts teritorijā esošajiem nekustamajiem īpašumiem, to objektiem, zemes vienības daļām un to īpašniekiem, tiesiskajiem valdītājiem, lietotājiem. Minētā likuma 1.panta 7.punkts noteic, ka kadastra subjekts ir Kadastra informācijas sistēmā reģistrēta kadastra objekta īpašnieks vai, ja tāda nav, - tiesiskais valdītājs, kā arī apbūves tiesīgais.

No Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 44.panta otrās daļas izriet, ka kadastra informācijas sistēmā par kadastra subjektu var reģistrēt īpašnieku, tiesisko valdītāju vai lietotāju (atkarībā no īpašuma tiesību statusa).

Saskaņā ar minētā likuma 7.panta otro daļu šā likuma izpratnē par nekustamā īpašuma tiesisko valdītāju atzīstama: 1) persona, kura atbilst Civillikumā noteiktajam tiesiskā valdītāja jēdzienam, izņemot šā panta pirmajā daļā minētos gadījumus; 2) persona, kura zemes reformas ietvaros ir ieguvusi nekustamo īpašumu, kas nav ierakstīts zemesgrāmatā, ja ar likumā noteiktās institūcijas lēmumu zeme piešķirta īpašumā par samaksu vai atjaunotas īpašuma tiesības uz to, izņemot šā panta pirmajā daļā minētos gadījumus; 3) attiecībā uz būvi — persona, kurai ar līgumu, izņemot līgumu par apbūves tiesības piešķiršanu, noteiktas tiesības būvēt.

No minētajām normām izriet, ka par tiesiskajiem valdītājiem Kadastra informācija sistēmā tiek reģistrētas personas, kuras bija tiesiski ieguvušas nekustamo īpašumu, bet viņu īpašumtiesības nav nostiprinātas zemesgrāmatā.

Attiecīgi secināms, ka trešā persona ir tiesīga rīkoties ar strīdus inženierbūvēm. Pieteicēja nav minēto būvju īpašnieks vai tiesiskais valdītājs. Attiecīgi arī uzskatāms, ka pieteicēja nav tiesīga vērsties ar prasījumu pārreģistrēt būvniecības ierosinātāju atbilstoši Vispārīgo būvnoteikumu 3.1.apakšpunktam.

[14] Pieteicēja norāda, ka būvvalde nav izvērtējusi visu tās rīcībā esošos dokumentus, lai noskaidrotu strīdus inženierbūvju piederību.

No Būvniecības likuma 12.pantā noteiktajām būvvaldes funkcijām redzams, ka būvvalde ir pašvaldības iestāde, kura veic būvniecības procesa uzraudzību un kontroli. Līdz ar to būvvaldes funkcijās neietilpst strīdu izskatīšana starp zemes un būvju īpašniekiem. Šāda kompetence nav piešķirta arī pašvaldībai, kuras kompetence būvniecības jomā noteikta Būvniecības likuma 7.pantā.

Tiesas ieskatā, pieņemot lēmumus būvniecības jomā būvvalde var paļauties uz Kadastra informācijas sistēmā iekļautajiem datiem un tie tai nav jāpārvērtē. Pie tam izskatāmajā gadījumā strīds par kadastra datu aktualizāciju ir izskatīts tiesā un par to ir stājies spēkā tiesas spriedums.

Pieteicēja norāda, ka lēmuma pieņemšanas gaitā izmantotas ziņas, kas iegūtas no *NINO* sistēmas.

Tiesas ieskatā nav izšķirošas nozīmes, ka minētā sistēma paredzēta nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanai, jo pieņemtā lēmuma pamatā ir Kadastra informācijas sistēmā reģistrētā informācija un nav izšķirošas nozīmes tam kā tā iegūta.

[15] Pieteicēja norāda, ka strīdus inženierbūves ir tai piederošā nekustamā īpašuma sastāvdaļa un ka trešā persona būvju īpašumtiesības zaudēja, kad zeme izsoles ceļā tika atsavināta pieteicējai.

Tiesa norāda, ka minētais arguments nav pamatots un tas ir izvērtēts Administratīvās apgabaltiesas 2020.gada 29.aprīļa spriedumā lietā Nr.A420182819. Minētajā spriedumā secināts, ka pieteicēja strīdus būves savā īpašumā neieguva. Pieteicēja izsoles rezultātā iegādājās fiziskai personai /pers. K/ piederošo nekustamo īpašumu /nosaukums/ ar kadastra Nr./numurs A/, kas atbilstoši zemesgrāmatu ierakstam sastāv no četriem zemesgabaliem (Nr./numurs A/, Nr./numurs E/, Nr./numurs F/un Nr./numurs B/) un būvēm (Nr./adrese G/, Nr./numurs H/, Nr./numurs I/, Nr./numurs J/u n Nr./numurs K/). Liepājas tiesas Zemesgrāmatu nodaļas tiesneša 2017.gada 27.novembra lēmumā lietā Nr.C-0218-17, ar kuru apstiprināts 2017.gada 8.septembra izsoles akts Nr.00113/031/2017-AKT par nekustamā īpašuma /nosaukums/ pārdošanu izsolē, izvērtēja citastarp /pers. K/ iebildumus par izsoli un atzina, ka zemesgrāmatā nereģistrētās būves nav tikušas vērtētas un attiecīgi izsolē nav pārdotas. Tāpat arī spriedumā secināts, ka Valsts zemes dienestā tika iesniegti dokumenti, kas apliecina, ka zemesgrāmatā nereģistrētās būves laika periodā no 1999.gada ir būvējusi trešā persona, kura ar zemes īpašnieci /pers. K/ noslēgusi zemes ilgtermiņa nomas līgumu ar tiesībām būvēt, kā arī saņēmusi būvatļaujas (būvvaldes saskaņojumu).

Minētais secināms arī no šīs lietas materiāliem un Tiesu informācijas sistēmā pieejamā Liepājas tiesas Zemesgrāmatu nodaļas tiesneša 2017.gada 27.novembra lēmuma lietā Nr.C-0218-17. Tiesai šajā lietā nav pamata izdarīt citu secinājumu par strīdus būvju piederību.

Pieteicēja un trešā persona atsauca uz likuma "Par atjaunotā Latvijas Republikas 1937.gada Civillikuma ievada, mantojuma tiesību un lietu tiesību daļas spēkā stāšanās laiku un piemērošanas kārtību" 14.panta pirmās daļas 5.punktu, kas noteica, ka Civillikuma 968. un 973.panta noteikumi nav piemērojami un ēkas (būves) vai augļu dārzi (koki) līdz to apvienošanai vienā īpašumā ar zemi ir uzskatāmi par patstāvīgu īpašuma objektu, ja ēkas (būves) uzceltas uz nomātas zemes, ja zemes nomas līgums ir noslēgts uz laiku, kas nav mazāks par desmit gadiem, un zemes īpašnieka un nomnieka līgumā ir paredzētas nomnieka tiesības celt uz iznomātās zemes ēkas (būves) kā patstāvīgus īpašuma objektus. Šādas ēkas (būves) par patstāvīgu īpašuma objektu uzskatāmas tikai laikā, kamēr ir spēkā zemes nomas līgums *(spēkā līdz 2016.gada 31.decembrim).*

Pieteicēja norāda, ka tās ieskatā brīvprātīgais dalītais īpašums var pastāvēt tikai zemes nomas līguma spēkā esamības laikā. Pēc nomas līguma izbeigšanās nomniekam ir pienākums atdot zemesgabalu īpašniekam un jaunbūves kļūst par zemesgabala īpašnieku. Savukārt trešā persona uzskata, ka minētā norma pamato to, kāpēc strīdus inženierbūves uzskatāmas par patstāvīgu īpašuma objektu. Savukārt trešās personas pārstāvis tiesas sēdē pauda viedokli, ka nomas līgums par pieteicējai piederošā nekustamā īpašuma lietošanu nav izbeigts.

Administratīvās tiesas kompetencē nav izskatīt civiltiesiskus strīdus. Ja pieteicēja uzskata, ka strīdus būves, pamatojoties uz minēto tiesību normu kļuvušas par tās īpašumu, pieteicējai strīds par īpašumtiesībām risināms civilprocesuālā kārtībā. Tāpat arī civilprocesuālā kārtībā risināms jautājums par nomas līguma spēkā esamību.

[16] Pieteicēja norāda, ka būvvalde nepamatoti atsaucas uz to, ka būvprojekta derīguma termiņš ir beidzies. Tāpat arī pieteicēja norāda, ka būvvalde nepamatoti atsaucas uz to, ka būvatļauja nav spēkā esoša un ka būvatļaujas derīguma termiņš tāpēc nav pagarināms.

Viens no būvatļaujas termiņa pagarināšanas priekšnoteikumiem ir derīgs būvprojekts. Tāpēc, lai iestāde varētu lemt par būvatļaujas termiņa pagarināšanu, personas rīcībā jābūt derīgam būvprojektam.

Laikā, ka tika izsniegta būvatļauja un saskaņots projekts būvniecības ieceres īstenošanai bija noteikts termiņš. Proti, Ministru kabineta 1997.gada 1.aprīļa noteikumu Nr.112 "Vispārīgie būvnoteikumi" 110.punkts noteica, ja būvdarbi nav uzsākti, akceptētā izvērstā skiču projekta vai akceptētā tehniskā projekta derīguma termiņš ir divi gadi. Būvvalde pagarina akceptētā izvērstā skiču projekta vai akceptētā tehniskā projekta derīguma termiņu uz diviem gadiem, ja būvvaldē ir saņemts attiecīgs pasūtītāja iesniegums minētā būvprojekta akcepta derīguma termiņa laikā. Būvprojekta akcepta derīguma termiņu var pagarināt tikai vienu reizi

Tātad atbilstoši Vispārīgo būvnoteikumu 110.punktam būvprojekta derīguma termiņš bija aprobežots tad, ja persona divu gadu laikā nebija uzsākusi tos būvdarbus, kas atļauti ar būvatļauju.

Savukārt Būvniecības likuma Būvniecības likuma Pārejas noteikumu 5.punktā noteikts, ka būvniecības procesi, kuri iesākti līdz šā likuma spēkā stāšanās dienai, pabeidzami vispārīgajos būvnoteikumos paredzētajā kārtībā.

Savukārt Vispārīgo būvnoteikumu 171.punktā cita starpā noteikts, ka objektiem, kuru būvdarbi ir likumīgi uzsākti līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, kuru projekta risinājumi atbilst attiecīgā laikposmā piemēroto normatīvo aktu prasībām un kuriem nepieciešams pagarināt vai atjaunot būvatļauju,

būvvalde pagarina būvatļaujas derīguma termiņu līdz laikam, kas nepārsniedz būvatļaujā norādīto maksimālo būvdarbu veikšanas ilgumu.

No minētajām tiesību normām secināms, lai turpinātu būvniecības procesu, kurš iesākts pirms Būvniecības likuma spēkā stāšanās, jākonstatē, ka būvdarbi ir tikuši uzsākti, proti, ka būvatļaujas adresāts ir uzsācis izmantot tam piešķirtās tiesības.

Būvvalde norāda, ka strīdus inženierbūvju rekonstrukcija netika uzsākta, tāpēc būvprojekta derīguma termiņš ir beidzies. Savukārt pieteicēja norāda, ka būvdarbi tikuši uzsākti un tāpēc būvniecības process var tikt turpināts.

No lietas materiāliem nav konstatējams, vai būvdarbi, kuru veikšanu atļāva būvatļauja, uzsākti pirms Būvniecības likuma spēkā stāšanās un tam lietā nav būtiskas nozīmes, jo kā jau iepriekš secināts, pieteicēja nav strīdus inženierbūvju īpašnieks. Šiem apstākļiem nozīme būtu tādā gadījumā, ja pieteicējai būtu tiesības vērsties būvvaldē ar būvniecības ieceri saistībā ar strīdus nekustamajiem īpašumiem.

[17] Lai uzdotu iestādei izdot labvēlīgu administratīvo aktu, tiesai ir jāpārbauda, vai tiesību normas piešķir personai tiesības no attiecīgā publisko tiesību subjekta prasīt to labumu, kuru persona ietvērusi savā prasījumā par labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja piemērojamā tiesību norma nosaka noteiktus tiesiskus un faktiskus apstākļus attiecīgā labuma saņemšanai, tiesai jāpārbauda, vai konkrētajā gadījumā attiecīgie apstākļi ir iestājušies (*sk. Augstākās tiesas 2007. gada 12. aprīļa sprieduma lietā Nr. SKA-118/2007 10. punktu*), proti, jāpārbauda, vai pastāv labvēlīga administratīvā akta izdošanas priekšnoteikumi. Turklāt, izvērtējot prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesa nav saistīta ar administratīvā akta pamatojumā norādītajiem argumentiem. Proti, lemjot par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, tiesai neatkarīgi no iestādes lēmumā (atteikumā) ietvertā pamatojuma ir objektīvi jāizvērtē, vai pieteicējam ir tiesības uz labvēlīga administratīvā akta izdošanu. Ja tiesa norāda uz kādu obligātu apstākli, kuram būtu jābūt, bet kurš konkrētajā gadījumā nav iestājies, tiesa var noraidīt prasījumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, arī neanalizējot, vai ir iestājušies pārējie tiesību normā minētie apstākļi (*sal. Augstākās tiesas*

Administratīvo lietu departamenta 2007. gada 12. aprīļa sprieduma lietā Nr. SKA-118/2007 10. punktu).

Izskatāmajā lietā tiesa secina, ka pieteicēja nav inženierbūvju ar kadastra apzīmējumiem /numurs D/un /numurs A/īpašnieks vai tiesiskais valdītājs. Secīgi arī pieteicējai nav tiesības prasīt, lai tiek izdarītas izmaiņas būvatļaujā, norādot to kā būvniecības ierosinātāju.

Attiecīgi arī pieteikums daļā par administratīvā akta izdošanu nav pamatots un ir noraidāms.

II

[18] Pieteicēja pieteikumā iekļāvusi prasījumu atzīt par prettiesisku strīdus komisijas lēmumu un nemantiskā kaitējuma atlīdzinājumu.

Šajā lietā prasījums par labvēlīga administratīvā akta izdošanu un prasījums par iestādes atteikuma izdot labvēlīgu administratīvo aktu atzīšanu par prettiesisku ir divi patstāvīgi prasījumi, kuru izskatīšanas ietvaros tiek pārbaudīts atšķirīgs jautājumu loks. Izskatot prasījumu par administratīvā akta izdošanu izvērtēja, vai pieteicējai ir tiesības uz prasītā administratīvā akta izdošanu. Savukārt izskatot prasījumu par strīdus komisijas lēmuma atzīšanu par prettiesisku, tiesai jāpārbauda vai iestāde pamatoti atteica izdot labvēlīgu administratīvo aktu un vai šajā procesā nav pieļauti būtiski procesuālie pārkāpumi. Komisijas lēmuma atzīšana par prettiesisku var būt par pamatu nemantiskā kaitējuma atlīdzinājumam.

[19] No lietas apstākļiem secināms, ka apstākļi, kas norādīti spriedumā daļā, kurā konstatēts, ka nepastāv priekšnoteikumi būvatļaujas pārreģistrācijai, pastāvēja jau laikā, kad pieteicēja vērsās ar iesniegumu būvvaldē. Kopš lietas izskatīšanas iestādē nav mainījušies lietas faktiski un tiesiski apstākļi, tāpēc secināms, ka iestādē pieteicējai pamatoti atteica pārreģistrēt būvatļauju un šos argumentus tiesa atkārtoti nenorāda.

[20] Pieteicēja norāda, ka pieņemot pārsūdzēto lēmumu iestāde nav pildījusi objektīvās izmeklēšanas pienākumu un uzklausīšanas pienākumu.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 81.panta pirmo daļu augstāka iestāde, izskatot apstrīdēšanas iesniegumu, izskata lietu vēlreiz pēc būtības kopumā vai tajā daļā, uz kuru attiecas iesniedzēja iebildumi. Saskaņā ar minētā likuma 62.panta pirmo daļu lemjot par tāda administratīvā akta izdošanu, kurš varētu būt nelabvēlīgs adresātam vai trešajai personai, iestāde noskaidro un izvērtē adresāta vai trešās personas viedokli un argumentus šajā lietā.

Pārsūdzētajā lēmumā ir sniegti argumenti par tiem apstākļiem, kuri bija šķērslis būvatļaujas pārreģistrācijai. Pieteicēja ar savus argumentus izteikusi apstrīdēšanas iesniegumā, kā arī komisija ar 2020.gada 10.decebra vēstuli aicinājusi pieteicēju izteikt viedokli par būvvaldes sniegto informāciju saistībā ar pieteicējas apstrīdēšanas iesnieguma izskatīšanu. Pieteicēja 2020.gada 19.decembrī sniegusi viedokli par lietas apstākļiem.

No minētajiem apstākļiem secināms, ka pieteicējai ir bijusi iespēja izteikt savu viedokli un argumentus. Pieteicēja nav norādījusi, kādus pierādījumus, kuri varētu ietekmēt izskatāmās lietas iznākumu iestāde nav ieguvusi vai kādus būtiskus argumentus nav novērtējusi.

[21] Pieteicēja norāda, ka pārsūdzētajā lēmumā ietvertais pamatojums ir formāls un nav iekļauti lietderības apsvērumi.

Administratīvā procesa likuma 67.panta otrās 6.punkts noteic, ka administratīvajā aktā ir jānorāda administratīvā akta pamatojums, it sevišķi ietverot lietderības apsvērumus.

Izvērtējot to, vai ir pieļauts pamatojuma principa pārkāpums, tiesa ņem vērā, ka pamatojuma princips lielā mērā ir saistīts ar pušu vienlīdzības principu. Administratīvā procesa dalībnieki – iestāde un indivīds – atrodas nelīdztiesīgā stāvoklī: iestādei ir izņēmuma tiesības piekļūt visiem lietas materiāliem, tāpat arī ārējiem un iekšējiem normatīvajiem aktiem, kurus tā piemēro un ir pilnībā apguvusi. Citiem dalībniekiem šāda iespēja tiek dota ar pamatojuma starpniecību *(sk. Augstākās tiesas 2004.gada 7.septembra sprieduma lietā SKA-120 11.punktu).*

Pamatojuma trūkums, skatot pieteikumu par administratīvā akta atcelšanu, var tikt uzskatīts gan par tik būtisku procesuālu pārkāpumu, ka tā dēļ administratīvais akts ir atceļams, gan par tādu pārkāpumu, kurš norādāms kā administratīvā akta trūkums, bet kurš pats par sevi nerada tādas tiesiskās sekas kā administratīvā akta atcelšana. Tas izvērtējams katrā konkrētajā gadījumā. Par galvenajiem kritērijiem izmantojami divi apstākļi: 1) vai saprātīgs administratīvā akta adresāts no attiecīgā administratīvā akta pamatojuma varēja saprast, kāpēc attiecībā uz viņu izdots konkrētā satura administratīvais akts; 2) vai tiesa, pārbaudot attiecīgā administratīvā akta tiesiskumu, balstoties uz tā pamatojumu, var secināt, ka pamatojums attaisno adresātam uzlikto pienākumu *(sk. Augstākās tiesas 2006.gada 14.novembra sprieduma lietā SKA-432/2006 10.punktu).*

Novērtējot pārsūdzētajā lēmumā un sākotnējā lēmumā norādītos argumentus, tiesa secina, ka no tiem ir saprotami iestādes argumenti, kāpēc pieteicējas prasījums netiek apmierināts, proti, ir secināms, ka iestāde uzskata, ka pieteicēja nav strīdus inženierbūvju īpašnieks kā arī iestāde uzskata, ka būvatļaujas derīguma termiņš un būvprojekta akcepta derīguma termiņš ir beidzies. No attiecīgā administratīvā akta pamatojuma var saprast, kāpēc attiecībā uz pieteicēju izdots konkrētā satura administratīvais akts. Tiesa nekonstatē pamatojuma principa pārkāpumu.

Pieteicēja norāda, ka Lēmumā atzīsts, ka sākotnējais lēmums pēc formas neatbilst administratīvā akta formas prasībām, bet pieteicējas iesniegums ir noraidīts. Tiesa secina, ka tajā nav iekļautas visas Administratīvā procesa likuma 67.panta otrajā daļā noteiktās sastāvdaļas, piemēram, nav norādīts piemēroto tiesību normu uzskaitījums, kas atzīstams par procesuālu pārkāpumu, savukārt pārsūdzētajā lēmumā tiesību normu uzskatījums ir iekļauts no norādītas piemērotās tiesību normas. Līdz ar to procesuālais pārkāpums ir ticis novērsts.

Tas, ka atteikums izdot administratīvo aktu nav noformēts atbilstoši Administratīvā procesa likuma 67.panta otrās daļas prasībām par administratīvā

akta sastāvdaļām, nav pamats administratīvā akta izdošanai par izmaiņām būvatļaujā.

[22] Pieteicēja norāda, ka, pieņemot pārsūdzēto lēmumu izlemts jautājums tikai par būvvaldes rīcības tiesiskumu, bet nav risināts jautājums par patvaļīgas būvniecības radīto seku novēršanu, lai gan patvaļīga būvniecība ir notikusi. Arī pieteikumā pieteicēja izteikusi lūgumu pieņemt lēmumu par patvaļīgās būvniecības radīto seku novēršanu. No pieteikuma saprotams, ka pieteicēja uzskata, ka pieņemot lēmumu par patvaļīgas būvniecības radīto seku novēršanu tiktu pagarināts būvatļaujas termiņš vai tā tiktu pārreģistrēta. Šāds viedoklis nav pamatots.

Iespējamajai patvaļīgajai būvniecībai nav tiešas saistības ar strīdus būvatļauju. Būvatļaujas pārreģistrācijas un termiņa pagarināšanas mērķis ir ļaut pabeigt iesākto būvniecību. Savukārt lēmuma par patvaļīgās būvniecības seku novēršanu mērķis ir pēc iespējas ātrāk novērst prettiesiskas situācijas pastāvēšanu.

Pieteicējai nav šķēršļu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sagatavot būvniecības dokumentāciju tās būvniecības ieceres realizācijai un saņemt būvatļauju normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Pieteicējas vēlme grozīt būvatļauju tiesas ieskatā drīzāk ir saistāma nevis ar to, ka tā vēlas realizēt būvniecības ieceri, kura atļauja ar būvatļauju, bet risināt īpašumtiesību jautājumu par strīdus inženierbūvēm.

[23] Pieteicēja norāda, ka lēmums par būvatļaujas pārreģistrēšanu nav pieņemts 14 dienu laikā pēc pieteicējas iesnieguma saņemšanas un tas nav izvērtēts pārsūdzētajā lēmumā.

Saskaņā ar Būvniecības likuma 12.panta ceturtās daļas 2.[1]punktu būvvalde lēmumu par izmaiņām būvatļaujā gadījumos, kad mainās būvatļaujas adresāts, būvdarbu vadītājs, būvuzraugs vai autoruzraugs pieņem 14 dienu laikā.

Būvvalde minēto termiņu nav ievērojusi. Tas uzskatāms par procesuālu pārkāpumu. administratīvo aktu par nemantiskā kaitējuma atlīdzinājumu.

Novērtējot, vai minētais procesuālais pārkāpums pieteicējai ir radījis būtisku tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu, tiesa nekonstatē nelabvēlīgās sekas, kas radās pieteicējai, proti, lai arī kopējais lēmumu pieņemšanas process bija garāks nekā noteikts tiesību normās, bet tas nav atstājis sekas uz lietas izskatīšanas rezultātu. Līdz ar to tiesa secina, ka procesuālais pārkāpums attiecībā uz pieteicēju nav vērtējams kā būtisks.

Vienlaikus tiesa konstatē, ka minētie apstākļi bija norādīti arī apstrīdēšanas iesniegumā un pārsūdzētajā lēmumā šie apstākļi nav vērtēti. Tiesas ieskatā arī procesuālie pārkāpumi bija jāizvērtē, izskatot pieteicējas apstrīdēšanas iesniegumu un pieņemot pārsūdzēto lēmumu.

[24] Pieteicēja norāda, ka pārsūdzētajā lēmumā nav izvērtēti pieteicējas iebildumu par būvvaldes vadītājas objektivitāti un neitralitāti.

Administratīvā procesa likuma 14.[1]pants noteic, ka iestāde un tiesa, pieņemot lēmumus, ievēro objektivitāti un dod procesa dalībniekiem pienācīgu iespēju izteikt savu viedokli un iesniegt pierādījumus. Amatpersona, par kuras objektivitāti var pastāvēt pamatotas šaubas, nepiedalās lēmuma pieņemšanā.

Valsts pārvaldes ierēdnis vai darbinieks nevar būt iesaistīts tādu administratīvo aktu izdošanā, kas skar viņa paša, viņa ģimenes, draugu vai ienaidnieku (angļu val.: opponents) intereses, kā arī sūdzību izskatīšanā par lēmumiem, ko viņš ir izdevis, kā arī, ja pastāv citi apstākļi, kas ļauj šaubīties par viņa objektivitāti *(Administratīvā procesa likuma komentāri. A un B daļa. Sagatavojis autoru kolektīvs Dr. iur. J. Briedes zinātniskajā redakcijā. –Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2013, 217.-218. lpp.).*

Pieteicēja tiesas sēdē paskaidroja, ka tā ir vērsusies ar sūdzību par to, ka būvvaldes /amats/iespējams pastāv interešu konflikts darba vietā. Pieteicēja nenorāda konkrētus apstākļus, kas liecinātu par būvvaldes /amats/neobjektivitāti vai personisku ieinteresētību lietas iznākumā vai ka iespējamais interešu konflikts būtu saistīts ar izskatāmo lietu vai lietas dalībniekiem.

No pieteicējas vispārīgi norādītajiem apstākļiem nav iespējams izdarīt secinājumu, ka minētā amatpersona ir bijusi subjektīva pieņemot pārsūdzēto lēmumu.

[25] Apkopojot iepriekš minēto, tiesa secina, ka, lai arī pārsūdzētajā lēmumā nav vispusīgi izvērtēti lietas apstākļi, pieļautie procesuālie pārkāpumi nav būtiski un neietekmē tā tiesiskumu. Pārsūdzētais lēmums atzīstams par tiesisku.

[26] Pieteicēja izteikusi lūgumu atlīdzināt nemantisko kaitējumu, publicējot atvainošanos.

Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 8.pants noteic, ka nemantiskais kaitējums šā likuma izpratnē ir ar iestādes prettiesisku administratīvo aktu vai prettiesisku faktisko rīcību nodarīts juridiskās personas darījumu reputācijas, komercnoslēpuma, autortiesību vai citu nemantisko tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums, kā rezultātā radušās nelabvēlīgas nemantiskās sekas.

No minētā izriet, ka persona var prasīt nemantiskā kaitējuma atlīdzinājumu, ja atlīdzinājuma pamatā ir nepamatots tiesību aizskārums. Nepamatotu tiesību aizskārumu var radīt prettiesisks administratīvais akts vai cita iestādes rīcība publisko tiesību jomā.

Atlīdzinājums nosakāms, ja starp iestādes prettiesisku rīcību un nodarīto nemantisko kaitējumu pastāv tieša cēloņsakarība – minētā rīcība rada šo seku iestāšanās reālu iespēju un ir bijis galvenais radīto seku faktors. Lai būtu iespējams atlīdzināt nemantisko kaitējumu, kas radies prettiesiskas rīcības rezultātā, starp iestādes rīcību un personai nodarīto nemantisko kaitējumu, ir jāpastāv cēloņsakarībai.

Cēloņsakarība ir objektīva saikne starp iestādes rīcību un tās radītajām laika ziņā sekojošām zaudējumu nodarošām sekām, proti, minētā rīcība rada un nosaka šo seku iestāšanās reālu iespēju, un ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šīs sekas. Šādu objektīvu saikni nevar vispārīgi pieņemt, tā ir jākonstatē atbilstoši katra individuāla gadījuma apstākļiem *(Augstākās tiesas 2010.gada 16.aprīļa spriedums lietā SKA – 42/2010 11.punkts).*

Izskatāmajā lietā tiesa nekonstatēja priekšnoteikumus pieteicējai labvēlīga administratīvā akta izdošanai, nekonstatēja pārsūdzētā lēmuma prettiesiskumu kā arī nekonstatēja tādus būtiskus procesuālos pārkāpumus, kas varētu būt būtiski ietekmējuši lietas izskatīšanas rezultātu. Līdz ar to lietā nav konstatējama tāda prettiesiska iestādes rīcība, kas varētu būt par pamatu nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanai.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu un 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

noraidīt SIA "KONTRAHIRSI BALTIA" pieteikumu par Balvu novada pašvaldības Administratīvo aktu strīdu komisijas 2020.gada 8.janvāra lēmuma "Par SIA "KONTRAHIRSI BALTIA" 2020.gada 17.novembra sūdzības par Balvu novada pašvaldības būvvaldes atbildi un faktisko rīcību izskatīšanu" (protokols Nr.1, 1.§) atzīšanu par prettiesisku un nemantiskā kaitējuma atlīdzināšanu, kā arī labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru tiktu pārreģistrēta Balvu novada pašvaldības Būvvaldes izdotā 2012.gada 10.februāra būvatļauja Nr.5 zivju dīķa rekonstrukcijai Bērzkalnes

pagastā, Balvu novadā.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnesis M.Markovs